

LA TRALLA

SURT ELS
DIVENDRES

Diputació, 262

El Catalanisme y'l Problema Social

Lluís Massana

Gerent de la Cooperativa Obrera Catalana

B. Bonhome

Aprestador-cilindrayre

Lluís Bonells

Daurador

Divendres que ve
NÚMERO EXTRAOR-
DINARI de LA TRA-
LLA, ab excelent su-
mari y profusió de
gravats.

8 planas 10 céntims

Obrers que forman part de la Ponencia de l'Assamblea pública de l'Unió Catalanista, en la qual se tractarà del tema: «El Catalanisme y'l Problema Social».

Putxinel·lis republicans

Fins avuy era comedia y tangers y jochs de mans lo que dona al Consistori tot el feix de concejals de la fornada darrera del partit republicà, y això que era una delicia sembla que d'aquí endavant encare farà més gracia y riurém molt més qu: may. ¿que perque s'ha fet el cambi? donchs perque... no dava rals y las masses s'escarrassan d'una manera alarmanant, y en fi perque la comedia no acabava d'agradar, s'ha comprés que en Corominas no serveix per fe'ls galans, ni en Rivas per fer graciosos, ni donavan resultat els traidors que en Buxó feya cuasi trets del natural, y com siga que això implica una anada a can Pistras, si no's posa una reforma lo que's diu ben radical, varen reunir-se ab pressa els accionistas pur sang, y van estendre l programa que are predominará. Tots els regidors que feyan fins avuy de comedians, per encàrrech d'una pila d'electors republicans, are serán putxinel·lis com aquells dels Quatre gats; portarán una cordeta posada ad hoc per el cas d'estirarla quan convingui, maniobrant a voluntat dels directores de l'escena que hi haurá a la Casa gran. ¿Que's tracta de fer un conveni per exemple ab els del gas, o de resoldre un assumptu d'interés pels... concejals? estirada a la cordeta y allavoras es veurá com els ninots dirán juvat y l'acort será acceptat. Vegin de quina manera la Junta municipal del enredo democrátich haurá tret dificultats y haurá trovat el sistema de que's pugui anar tirant. Tot això dels putxinel·lis que's mourán a voluntat, finch entés que es un ukase que ha enviat D. Nicolás, que en cuestiones d'absolutisme ningú l'hi passa al devant. ¿Qué vol dir que unas personas que tenen ossos y carn, y fins cervell y conciencia per obrar ab llibertat, are s'vegin transformadas en ninots de fusta? ay, ay, ¿que no tindrán per ventura las mateixas cualitats que rounian quan eran personatges més formals? ¿no tindrán aquella gana, ni tindrán aquells dits llarchs? Jo no ho sé, pero 'l celeb·ro el punt de D. Nicolás, y si el sistema no dona, que seria molt estrany, ja li queda un altre medi més positiu, més real y que s'usa per convencer regidors republicans: fassi aplicar a las costellas de tots aquells concejals que no deixin estirarse el cordill que portarán tres ó quatre ó cinch dotzenas de grossas de cops de pal, que això acredita la marca y fa molt republicà d'aquestos que baladrejan llibertat en... pany y clau. De tots modos considero que aquest extrém no vindrá, y haurá bastat la reforma, perque are cada dimars ¡veym fer els putxinel·lis molt millor que als Quatre gats!

PEP DE LA TRALLA

LA PRÓXIMA ASSAMBLEA

El vinent diumenge y 'l dilluns següent se reunirá en el Teatre de las Arts la 7.ª Asamblea de la Unió Catalanista pera tractar de "El Catalanisme y 'l Problema social." Per las novas fidedignas que tenim del projecte de Bases que 's discutirá, creyém

que aquesta Assamblea ha de revestir gran importancia y que será de molta trascendencia pel nacionalisme catalá, puig que d'ella 'n resultarà ben clar y palpable el criteri del Catalanisme respecte la qüestió social.

La Unió Catalanista, quina constitució y organizació están inspiradas baix la base del nacionalisme, farà importants declaracions respecte 'l regoneixement dels drets del obrer y fixará en termes generals y amples las reivindicacions socials del proletariet, atenentlas en lo que de justas tinguin y inspirantse sempre en las organizaciones dels pobles avensats y progressius.

El dret d'Associació queda proclamat com a base del funcionament social. Las Asociaciones obreras tindrán personalidad jurídica y intervindrán directament en la organización del Estat.

Declarará l'Assamblea la major reducció possible de la intervenció oficial en els assumptos del poble, pera evitar aixís que las solucions sofreixin coacció, com succeeix are ab la intervenció de la forsa armada.

Regulará, l'Assamblea, las condiciones higiénicas y morals del treball, fent que sian establertas de manera que no 'n resultin perjudicats las donas y 'ls noys, y especialment pera que no 'n sufreixi perjudici la gestació y la maternitat.

Declarará dever d'humanitat que 'l treball asseguri la vida del obrer en cas d'inutilitat ó de vellesa y que en cas d'orfanesa quedí assegurada la vida dels fills.

En termes generals, aquests son alguns dels punts importants que 's tractarán en la próxima Assamblea, la qual será pública pera que tothom que vulgui tregui esment de las deliberacions de la mateixa.

Homes de tots estaments, de totas creencias y de diferenta representació social se aplegarán en l'Assamblea pera tractar un mateix assumptu.

Y ab tot y ab això no dubtém de que las deliberacions se portarán a cap ab tota llealtat y respecte, perque a tots los delegats los mou un sol gran ideal: el de l'Autonomia de Catalunya!

Es tan gran, tan sublim pera 'ls bons catalans aquest ideal nostre, que devant d'ell quedan esborradas las migradas y raquíticas diferenciaciones de dreta y esquerra que alguns elements que no han capit aquella grandesa, en vá s'esforsan pera ferlas ressortir y pertorbar aixís l'harmonia catalana tan necessaria pera assolir el regnat de la veritat y de la justicia.

Sortosament no cundeixen pas aquestas ideas anticatalanas perque son antifraternals y la proba 's veurá en la celebració de la próxima Assamblea.

La Forma es accidental

Hi ha en lo nostre poble una verdadera equivocació al apreciar lo fi primordial del catalanisme.

Quantas y quantas vegadas haureu sentit a dir, per exemple; mira, en Joan es republicà, y en cambi Pere es catalanista, com volguent manifestar que els ideals del un son incompatibles ab los del altre.

Res més equivocac; puig no hi ha ningú que puga sostindre que el catalanisme hagi combatut may a un individu republicà per lo sol fet d'esser republicà, donchs si això hagués fet se hauria apartat de la verdadera acció social que realisa y que no es altra que acoblar a tots el catalans, pensin com pensin; lo que fa el catalanisme es combatre a n'aquestos apóstols del republicanisme demagógich, que més que demostrar las ventatjas de aquesta forma de govern s'entenen combatent a qui may ha combatut la república, presentantse en aquest cas com verdaders absolutistas, puig s'oposan y insultan en nom de la llibertat a aquells que volen y treballan per la llibertat de sa nacionalitat, cosa que está molt per sobre de totas las formas de govern.

Una determinada forma de govern no es ni ha sigut may garantia de llibertat ni de benestar social, y la proba de això la tenim en la mateixa Fransa ahont en nom de la Llibertat, Fraternitat é Igualtat se fusellan als obrers que demanan pa, y justicia, ahont encare se hi aixeca la guillotina per no haver pogut abolir la inhumana pena de mort, lo mateix que a Espanya, una República, en fi, minada per lo centralisme y corsecada per lo militarisme més desenfrenat, ahont veym al seu President de brasset ab tots los reys del mon encar que aquestos sigan tant absolutistas com el Czar de Rusia, ostentant un luxo y una riqueza molt per de sobre de la de alguns monarcas d'Europa.

Es per aquestas rahons que enteném que el poble catalá no deu preocuparse d'aquestas cuestiones accidentals y de cap profit práctic per la vida y progrés de la nostra terra.

A Barcelona

En Martí y Juliá: Van a abrirse las Corts Catalanas.

Nosaltres considerém que mentres Catalunya siga com es avuy esclava, mentres estiga amordasada y sense poguer expressarse ab sa llengua natural en tots els actes de la seva vida, mentres que tinga els braços lligats sense poguer fomentar lo comers ab tot el mon, mentres no recuperi sa personalitat avuy extrafeta, mentres no pugui respirar a plé pulmó 'ls aires puríssims de la llibertat, mentres visqui com avuy rellogada dintre de sa propia casa, trobém que es ridícol y més que ridícol suicida que hi hagi catalans tan ilusos que esmersin sas forsas preocupantse solament de si la madrastra ha de portar corona ó gorro frigi.

Per això es que el catalanisme té com a cuestió purament secundaria lo referent a forma de govern, y per això mateix es que no pregunta a ningú si es ateu ó es creyent, si es republicà ó es monárquich, si es socialista ó es anarquista, que de tot això hi ha dintre el catalanisme y a tots els accepta, mentres que per sobre de aquestos diversos pensars hi posin son esfors per lo regoneixement de la personalitat catalana.

Per això déyam més amunt que es una aberració lo volguer fer incompatible la República ab lo catalanisme.

Lo que es que el catalanisme que representa un esprit ample de tolerancia que es progresiu y lliberal no transigirá may ab republicans, y molt menys ab monárquichs que no reconeguin el dret indiscutible que té Catalunya a la seva emancipació.

Catalunya está malalta; pateix lo pitxor de tots els mals: pateix de esclavatje, y lo just, lo llógich es que tots sos fills deixant de banda cuestiones secundarias y en lloch de anar darrera el primer polítich vividor que els governs centrals ens envian a fi de dividirnos, nos juntém tots com un sol home y un cop curada y llibertada Catalunya, respirará l'aire de una sana democracia que las veritables repúblicas engendran encare que per circunstancias especiales de la incultura dels homes que la poblan lo govern central de Espanya fos sagellat ab lo símbol de una Monarquía.

FIBLÓ

20.000 obrers en vaga

Ja fá algunas setmanas (crech que s'esqueya quan la vinguda del Rey d'Espanya) que desde LA TRALLA donavam el crit de alerta pera que 'ls que venen obligats a preocuparse de la sort del poble, fessin quelcóm pera conjurar la crissis industrial que tan desaperebuda passá al Rey y demés nobles acompanyants.

Per això no's ha sorprés gens ni mica que la societat las "Tres clases del vapor," hagués cridat l'atenció dels diaris de Madrid, pera que parlin de la miseria que vá ensenyorintse del poble obrer barceloní.

En el seu dret están al ferho aixís, pero nosaltres els catalanistas democrátichs que desde fa temps veym ahont van a parar las politiquerías dels redemptors de camama, nos creyém en el dever d'avisar als obrers novament, y felshi veure clar que las energías que han gastat ab eleccions xorcas y pujant en el setial de Diputat y en el de Regidor a homes que's venen la conciencia per 5.000 pessetas a partir ab donas de vida lliure, han resultat perdudas.

Cansats estém de dirho y ab tot no's fem pregar per repetirho: La regeneració del obrer ha de venir per l'obrer mateix. Res de meriendas, res de Casas del Pueblo, res de focs artificials y agrupaciones artisticas y teatrales, etc., ab que os engatussan. Res de política baixa que sols beneficia als que vosaltres enlaireu. Lo que cal fer es pensar serenament ab el vostre cap, sense ingerencias d'advocats vividors y estiracordetas hipócritas.

¡Ajuntévos tots, obrers de Catalunya! Reivindiqueu seriosament la vostra personalitat creant, ab els mateixos diners que poseu ignoscentment en las mans dels redemptors, cooperativas obreras de producció, caixas de treball y d'invalidesa, asociaciones de contractació, y deixeuvos de diputats y regidors que os prometen repúblicas que no venen y Casas del Pueblo que no's fan. ¡Obrers de Catalunya! Per la vostra emancipació y benestar! per la vida dels vostres fills y esposas! Espolsévos de tirans encare que aquestos vesteixin el gorro frigi!

MONGETAS

Avis interessant

Preguem als que 'ns distingeixen ab la seva colaboració que posin ben claras las senyas del domicili de LA TRALLA al remetre els originals, per evitar que 'l carter sofreixi equivocacions, fàcils, quan el que pot rébrer la nostra correspondencia per equivocació, no tingui aquell escriptol que tenim nosaltres quan equivocadament rebém lo que no va dirigit a la nostra Redacció y Administració.

Tribuna de "La Tralla,"

Pregunta 3.^a

¿El Catalanisme porta un plan determinat per conquistar l'autonomia de Catalunya? Y si 'l porta, ¿podrian dirme si creuen d'éxit el sistema electoral?

Respostas a la pregunta 3.^a

Sr. Director de LA TRALLA:

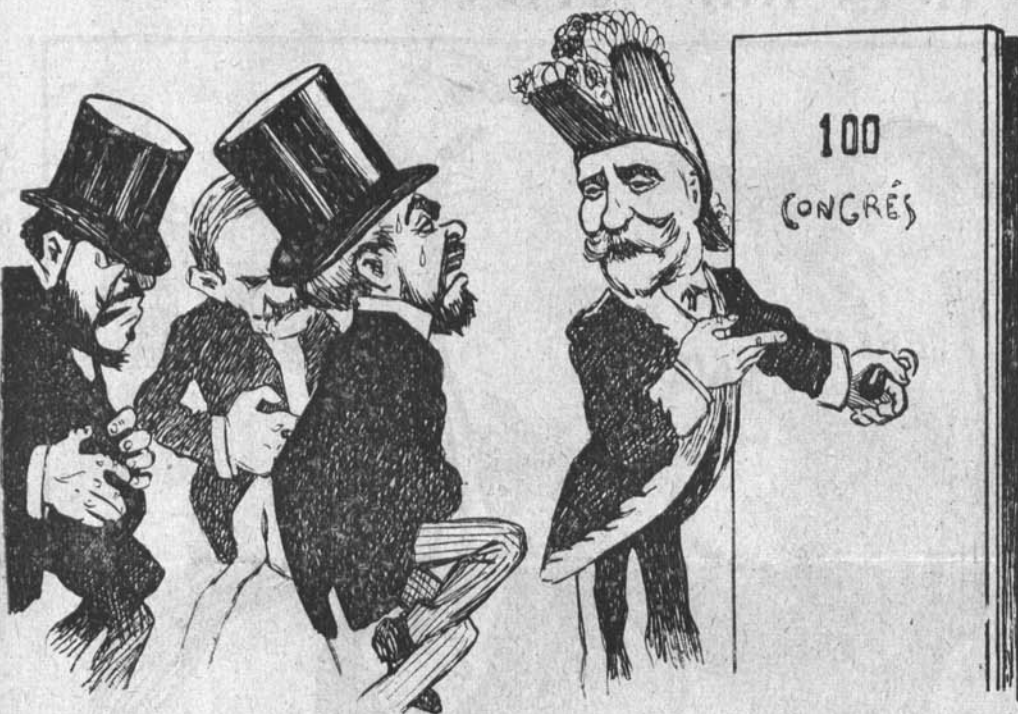
Resposta 1.ª—No sé si'l meu criteri respecte aquest assumptu es el de vostés, pero com siga que es lliure aquesta secció no dubto de que será publicada la present resposta.

¿El Catalanisme porta un plan determinat per conquistar l'autonomia de Catalunya?

Jo penso que nó, perque s'observa en el moviment autonomista varias tendencias que sinó oposadas, son al menys molt distanciadadas. Elements hi ha que tot ho cifran en el sistema electoral y altres que l'anatematisan. D'això se'n desprén que'l plan no hi es, y que si hi es, no es altre que'l d'anar guanyant voluntats pera atraure dintre del Catalanisme a tots els catalans. De manera que, encare que no d'una manera absoluta, pot afirmarse que'l Catalanisme no porta plan determinat, sino que's val de tots els medis honrats y dignes pera exercir la seva tasca.

Respecte la segona pregunta, hem de dir que encare que'l Catalanisme té establerta la lluyta electoral com a medi, no creyém

A Madrid

En Maura: Està a punt de destaparse..... el Congrés Espanyol.

que aquest puga donar fruits immediats y que es possible que dintre d'aquest sistema, si bé's logri donar mostra d'activitat y energia, no's lograrà obtindre la més petita millora autonòmica. Creyem donchs que'l sistema electoral, si ha d'usarse, ha de ser quan el poble estigui en condicions, puig tot lo qu'es desitjar a la vida política es allunyar-nos del criteri nacionalista y per lo tant fomentar divisions en el poble. Entenem, donchs que totes las associacions nacionalistas han de ferse un plan d'unió dintre els diversos temperaments colectius, y aquesta unió ab un Directori elegible, dongui orientació al moviment nacionalista, partint del principi de que la orientació a seguir ha d'esser per are solzament la propaganda per medi de la impremta, en el periòdich, en el folleto, en el manifest, en el llibre. Per medi de la oratoria en el meeting, en la Conferencia, en la vetllada, en el teatre, en la controversia; y fer la ensenyansa, fomentant las escuelas catalanas gratuitas establertas, creantne de novas; organisant per districtes y instalant en els pobles de tot Catalunya ab l'ajuda de las Asociaciones establertas, classes nocturnas d'Historia, Gramática, Escritura, etc. pera obrers.

Com poden veure, per aquest camí hi ha molta tela a tallar y es per aixó que no volguent abusar de la seva amabilitat, faré punt promententli, si es de son gust, tractar aquests assumptos en algún article, perque crech que si's vol fer profitosa la tasca del Catalanisme no podém seguir més temps ab la disregració actual, gens censurable per aixó, perque es filla de la llibertat de criteri que impera en el nacionalisme català.

De vosté es S. S. y C. de C.

PERE MARGENAT Y GROS

N. de la R.—Conformes ab moltes de las afirmacions del nostre distingit col·laborador, acceptem ab gust la seva oferta de tractar en vinents articles d'aquest capital assumpto.

Resposta 2.ª—Senyor Director: Confesso ingenuament qu'em sorprén l'interrogatori. ¿Com pot sugerirse semblant pregunta, sens degradar el Catalanisme a una mínima significació social?

El Catalanisme sols pot tenir el plan de conseguir l'autonomia de Catalunya, però no determinat ab organisació simple, ni actitud fixa y prejutjada; sinó ab plan indeterminat, y sempre subjecte a l'eventualitat y als aconteixements del esdevenir.

Primerament, perque no ha de satisfer las necessitats d'una classe y sí a totes plegadas; aixó fá qu'en ell hi figuri tot una veritable *gamme* d'entonacions polítiques (válgam la metàfora) que fora absurdo sometre-las a un sol procediment. Y també perque el seu avens està íntimament relacionat ab l'evolució de l'humanitat, divent, per lo tant, el seu procedir enmotllarse a cada nou aspecte y modalitat que aquesta experimenti.

Donchs bé; no capiguient en el Catalanisme un plan determinat, demostrat está que l'eficacia del sistema electoral es molt relativa, y el seu éxit queda reduhit al de la oportunitat.

Al vostre servey,

MUT

Resposta 3.ª—Jo crech que l'únich plan que té format el Catalanisme per arribar a obtenir l'autonomia integral de Catalunya, es el d'anar per tots los medis legals a la consecució de la mateixa; els catalanistas

no podém creure ni esser partidaris del sistema electoral vigent, per el motiu de que es un de tants defectes dels innombrables que té la quixotesca política espanyola, y enfront d'ell, nosaltres hi oposém el sufragi per classes y per estaments, ab lo que's lograria que tots los ciutadans tinguessin al Municipi y a la Diputació uns representants veritables y no xerraires de plassetta y gauduls polítichs, com succeheix avuy. De tots modos, dono el meu parer de que es convenient vagi el Catalanisme a las eleccions, perque opino que tot lo que sigui pendre fortalezas al caciquisme imperant, es adelantant un pas més del inmens camí que hem de fer per arribar al terme de nostra santa causa.

JOSEPH BATISTA

Sr. Director de LA TRALLA:

Resposta 4.ª—Molt senyor meu: Li envio las respuestas a las preguntas del número passat:

El Catalanisme, al meu entendre, per assolir l'integral autonomia de Catalunya, no porta altre plan determinat que infiltrar en el cor de tots los catalans un ver amor a ella, ferlos consciénts de llur dignitat, instruirlos y férlosli recordar nostra historia, estimularlos a estimar nostres usos y costums, y sobretot, conreuhar nostra hermosa parla al ensemps que ferlos apartar dels espectacles embrutidors transportats de ponent, com bafarada dolenta d'aquella rassa degenerada.

Tot aixó per medi de la premsa, del meeting, de la conferencia, y en tots llocs y ocasions ahont se pugui fer propaganda, sense defallir may.

El día que la majoria dels catalans sapi-gan lo que fou un dia Catalunya, la estimi verament y acudeixi a sa defensa per recobrarli las sevas llibertats; allavors s'imposará l'autonomia de Catalunya, y allavors podrém fer eleccions veritat, per estaments ó gremis, com ho tenim estatuhit en nostre programa, y no com las que's fan are, que no son més que una farsa y un engany.

Aquest es mon humil parer.

Disposi de S. S.

M. MONTANÉ

Tribuna de "La Tralla,"

Sr. Director de LA TRALLA:

¿Perqué siguent lo Catalanisme contrari a las solucions del sufragi universal, permet ó consent, que consents catalanistas hi concorrin, pera'l logro de sos ideals?

JOSEPH PARDAL Y BOIX

Vilassar de Mar.

(S'admeten respuestas a n'aquesta redacció fins el dilluns.)

Durant aquesta senmana hem rebut moltes cartas felicitant-nos per la nostra campanya de desinfecció y donant-nos enhorabonas per l'adquisició qu'hem fet de notables col·laboradors pertencients a la classe obrera.

Els elogis qu'ens prodigan, no per considerarlos inmerescuts, deixém d'agrahirlos fondament y als que firman las cartas los hi ha d'esser garantia pera tenir la seguretat de que procurarém ab tota la forsa de las nostras conviccions seguir escampant la bona llevor del nacionalisme català y pera continuar la nostra obra de cantar las veritats a qui s'ho mereixi.

Els republicans que governan la administració de la ciutat no's donan punt de repós. Reunió per aquí; conferencia per allá... y tot pera buscar la fórmula de tirar terra al demunt del assumpto d'en Zurdo ó siga el dels mil duros.

En Buxó 'ls hi podrà dir com s'ho va fer ell ab alló dels tramvias.

En Lerroux continua viatjant com un *mi-lord*. A tot arreu ahont vá, hi ha pet de Marsellesa. Tot son festes y banquets per no ser menos que l'altre y a Barcelona hi han 20.000 homes sense feyna ni quartos.

Torna a parlarse de la vinguda d'en Salmeron a Barcelona.

Si 'm vol creure a mí que no fassi bromas y esperi que no hi hagi tanta gent en vaga forrosa y que l'assumpto dels mil duros estigui resolt.

La Esquella y 'l seu trifácea s'está fent de novas ab l'assumpto del Ajuntament republicà.

Diu qu'ell no hi era...

Bola vá. Tu hi erats y no 't valdrá 'l fer el desentés. Se 't coneixerá sempre ab las mans y ab el tuf.

L'alcaldia de Barcelona sembla una pilota de foot-ball.

En patillas li clava un cop de peu y la reb l'assiàtich. Aquest democràtich se 'n va a Llagostera a xalársela y... cop-de-peu cap a en Marial. En Marial la arreplega y en un dir Jesús (ay) en un dir Barrabás la torna a un dels altres dos.

Senyor, Senyor, perque 'ns abandonas!

Llógica lerrouxista:

¿Per qué La Publicidad inserta el *Santo del día*, el *Santo de mañana*, las *Cuarenta Horas* y la *Corte de Maria*?

Perque deu ser subvencionada pels jesuítas.

A la culta república francesa, model de pobles avensats y de cafés cantants d'altura, ha sigut desituhit y rebaixat del exércit un digníssim general pel delict de fer ús del seu dret individual, manifestant de paraula que la expulsio de las monjas de Lilla era un perjudici per la població. Viva la France!

M'acompanyo ab el sentiment. M'hi fet un tip de plorar llegint la *tierna despedida del enérgico y fogoso* regidor republicà senyor Rivas Mateos, qui ha dimitit el càrrech, per haver sigut nomenat catedràtich de la Universitat Central (com está la ensenyansa).

La Putinera diu que la renuncia es obligada. No senyora, no. Lo que podia renunciar y fins estava en el dever moral de terho, es a la cátedra.

Sort que el comentari que hi fa La Putinera s'ho val tot.

«El señor Rivas Mateos sale inmaculado del Ayuntamiento.»

Y las campanas no han tocado?

De la descripció d'un meeting republicà (?) que fa La Putinera, ne retallém lo següent:

«ULLED (R.)—Aboga por la pronta instauración de la República en España.»

OROBITG.—Aboga por el libre pensamiento en la mujer.

ULLED.—Termina abogando por la pronta revolución.

BRU...—Aquest no aboga pero «sentiria morir sin ver la República.»

Y jo abogo pera que a n'el redactor que ha escrit aixó el nombrin membre de la Real Academia Espanyola.

La enhorabona senyor Salas Antón. Lo felicitem, y no precisament per la hermosa conferencia que vosté doná a l'Associació Catalanista de Premiá de Mar; la enhorabona li doném per las mil pestes que en lo mitin del prop passat diumenge digueren de vosté, 'ls del *partido republicano único* y els de la *Fraternidad*, pel gran crim, no de haverse embutxacat 5.000 pessetas com se murmura del Esquerrá, dels Olivers y C.^a, sino pel de no anar vosté de brasset ab ells y l'haver donat una conferencia en una Associació Catalanista.

¡Horror, terror, furor!

Digam ab qui vas y 't diré qui ets.

Val més anar sol que mal acompanyat.

Fa molt bé, senyor Salas Antón, d'haver deixat tan malas companyias, pero entengui que son a milers los obrers catalanistas y no catalanistas que van ab vosté, per ser un home honrat y de bonas costums.

Repetim: Xòquila, senyor Salas Antón, y si necessita una tralla conti ab nosaltres.

Ja té rahó el ditxo de que «Qui va ab un coix al cap de vall es tan coix com ell.» Dihém aixó, perque atés la intimitat d'en Sebio de La Putinera, ab l'Esquerrá dels olivers, ja també a n'aquet se li han pegat las lliçons de geografia d'aquell y dihem aixó perque aixís com En Sebio posá a l'Africa entre las nacions asiáticas, aixís l'Esquerrá posá a Colón com a descubridor de las Filipinas en un discurs que feu a Premiá de Mar y en lo que lluhí sas concepcions Baku nines ateas y sos grans coneixements geogràfichs y lliteraris.

De La Putinera:

«El salón estaba materialmente atestado de entusiastas correligionarios que no cesaron de aplaudir durante el transcurso de sus elocuentes discursos.»

Pela que aixó es fet d'en Costa.

No veus home que 'l que dius

es una gran tonteria?

Si durant tot el transcurs

dels discursos, aplaudian,

jo crech que ni un concurrent

cap paraula sentiria.

O qui sab si aplaudian per aixó; per no sentir...

¡Ay, pobres inglesos!

«Palma de Mallorca.—L'esquadra inglesa, composta de 60 barcos fá maniobras en aquesta bahía. S'esperan set barcos més.»

«Sevilla.—L'Extremadura, el Río de la Plata, el Lepanto y'l Cardenal Cisneros, sortiran de Cádiz en direcció a Mahó.»

¡Per amor de Deu, no se n'hi aneu! ¡qué farien els inglesos si arriuessim a destruir-los!

Llegim:

Las repúblicas de Colombia y del Perú han firmado un tratado sometiendo al arbitraje de España el conflicto surgido a propósito de la delimitación de sus fronteras.

Jo ja'm veig a n'en Corominas agafant la maleta pera dictaminar sobre'l terreno. Perque, digueume: ¿en qüestions de topografia, hi ha algú a Espanya que li passi la mà per la cara?

Els del *trust* de l'ensarronada al veure que'l Zurdo 'ls comprometia per lo de las 5000 pessetas, varen anar a Gracia a fer un meeting pera salvarse de l'ayguat.

En Junoy va presentar al home de autos (vuy dir dels mil duros) y va comensar dihent que venían a donar explicacions claras de com va anar la cosa.

Sembla qu'en Zurdo's va esparverar y estirant l'americana del negre li va dir:—No fassis bromas. Mira que no t'en podrás sortir.

En Junoy també ho devía pensar aixís, quan girantse molt serio al públich, li va dir:

—El compañero Zurdo es honrado... La prueba? Pues basta con ser republicano para serlo!

El públich va somriure y per masses modos no hi va haver un daltabaix.

El día que hi hagi justícia veyám si'l tribunal será del mateix parer d'en Junoy.

La sombra del Comendador li surt a n'en Maura fins en la sopa.

A Sevilla, la lluhida policia espanyola després d'agafar a un pobre Dreyfus que badava, varen portar al Govern Civil a un home que venia pels carrers cridant «Moras Mahuras.»

Al preguntarli l'inspector per que donava moris a n'en Maura, el pobre venedor ambulat va contestar:

—Pero señó. Zi yo no conoco a eze caba-yero ni de vita. Etoy iciendo Moras mahuras... ¡qué po la senzia razón de que no etán verdes.

Després de pensarhi molt el van posar en llibertat.

Aquell auellet de Sans ha tornat a piular:

Diu que'l dissapte passat els fraternals sansenses varen contractar a n'en Rivas Mateos pera que 'ls hi fes cinch céntims de república de camama.

Engrescats ab l'oratoria del gran home varen redactar una protesta molt enérgica contra l'article firmat per aquell soci de la Fraternitat que va publicar LA TRALLA are fá dos números. Tant se varen engrescar

que va pendre peu entre'ls més exaltats la idea de venir a assaltarnos la redacció (no diu si volian cremarla por los cuatro costados).

El mateix Rivas Mateos va tenir d'amanirlos perquè no realissin l'estropici. No cal dir que a n'en Rivas li devém la salvació de las nostras vidas. Senyors Fraternals de Sans: ja saben que la direcció, es Diputació, 262. Per nosaltres no estiguin.

Els súbdits de Sa Magestat l'Emperador del Paralelo, que tan amatents son a fer *mensajes* per quansvol neulada que fassin *sus muy ilustres amos* (que son molts), no sabem que n'hagin dirigit cap a su querido *correligionario* Sr. Zurdo Olivares per las falsas calumnias (?) de que's víctima debidas sin duda a manejos de los clericales y jesuitas.

Vaja perdidos, doneuvos pressa, redacteu-li su *correspondiente mensaje*, del contrari vos exposeu que D. Nicolás I, vos excomuniui en nombre de la República, que ja no li vé de aquí de taparse una vega da més la cara per no veure certes vergonyas dels que's diuen *sus defensores*, quan en realitat no son res més que *sus muni-dores*.

A la carretera de Mataró varen agafar un individu per haver robat una gallina y tres pollets, essent conduhit a la presó.

El regidor obrero (?) Sr. Zurdo Olivares se passeja per Barcelona tan tranquil.

"El Rey presencié el acoso y derribo de varias reses", ó lo que vé a ser una corrida de toros ab lleuger variants.

"Han fondeado en el puerto de Palma 65 barcos de guerra ingleses y 8 transportes de carbón mineral."

Encare que una noticia no té res que véure ab l'altra, el cor nos ha dit que las publicessim juntas.

El diputat republicà Sr. Nogués ha dit en un *meeting* de Navalmorral que la República d'ells respectará todas las creencias. Son cosas bonas per dir a Navalmorral.

Un sobtat encostipat ha privat a n'el nostre polemista Delclot de publicar la seva *Polémica* senmanal.

Els hi prometém qu' en el número extraordinari hi haurá *Polémica*, encare que l'hagi de fer a estornuts.

Sallent

Als crits de ¡socorro! donats pel Pepet Fandillas, comparegué a la casa de la vila una multitud creyentse que s'havia calat foc, y al enterarse de que's tractaba de lladres ja se'n entornava tranquila y segura de qu' en aquella casa els cacos no hi tenian cap mica de feina. Quan el Mulato, el Taquillero y el Protector de la fábrica del Mal-pas admirats de las altas virtuts y hermosura del fill de la Trinitat Sallentina, presentat pel pare, é il·luminats pel Esperit-Sant-Catllers, explicaren qu' hi havia hagut varias tentativas de volernos robá al Pepet Fandillas y que la Consuelo estava molt trista al pensar si l'hauria de tornar a arreplegar infraganti per Barcelona, y que per aquest motiu y altres que 'ls badochs no 'n tenian de fer res treyan la careta de republica de color de gos com fuig y... ¡visca la despreocupació y el bé de la població!

Corri, cuyti, Sr. Director, fassi venir el carro qu' aixó sembla un pudrimener, y quan ho hagi passat per la bugada ja 'ns dirá si hi ha res que puga aprofitarse.

Aviat comensarém a arreglar 'ls carrers ab las pedras dels fetxes del escorxador.

No l'hi dich res mes perquè sé que vol las correspondencias curtetas.

XURRIACAIRE

15 Maig, 1904.

Sr. Director de LA TRALLA.

Com que veig que cap dels tres corresponsals que desde aquí li escriuen n'ha parlat y com siga que's tracta d'un aconxeixement d'importancia per aquesta població, crech que no tindrà inconvenient en publicar aquesta carta, que si ho fá no será la darrera que l'hi enviaré.

Donchs, si senyor, a Valls tenim un retrato del Rey. ¿Oy qu'aixó no te és de particular a primera vista? Donchs la té y gran, perquè l'ital retrato no es com els demés, grabat, de litografia, d'impremta, pintat al oli, d'esculptura ni de cap dels procediments en que generalment se fan los retratos. No, senyor, lo retrato d'aquí es de carn y ossos,

se belluga, parla y fins sab fer *soldaduras*; en una paraula, es un jove nascut a Valls y fill d'un val·lense.

Lo seu pare que no hi veu de cap ull al contemplar la seva obra, va voler que'l Rey d'Espanya sapigués aytal estranyesa, va anar a Tarragona y presentantse'lhi devant l'hi va dir:

«Señor Rey; yo tengo un hijo que se parece muy a V. M. y tiene si hace no hace la misma edad.»

A lo que'l Rey diu que va contestarl'hi: «Meno», d'una manera com si volgués dir «A mi que'm contas».

No puch descriure'l'l desengany que va enportarse el *padre afortunado*.

¡Ell que ja tenia a mitj coll el titol de «Hojalatero de la Real Casa»!

¡Ell que ja dava com a veñudas mil máquinas de sulfatar destinadas a la Real Granja!

Y finalment ¡ell que no habia titubejat en posar en perill fins lo bon concepte de la seva esposa! La sort que ningú de Valls ha tingut d'ella la més petita sospita.

Are, si s'hagués dit qu'alguna artista de sarsuela té un fill que s'assembla al llauné ex-concejal y ex-republica, aixó sí que tothom ho hauria cregut.

Parlant d'altra cosa y com a novetat dech dirli que ja's parla de professons y que fins s'assegura qu'hi haurá pugilato pera ferlas lluhidas y que'l senyor Alcalde ja ha prés precaucions a fi de que no l'hi torni a tocar l'anarhi sol, a quin efecte ha empleat un reguissell d'empleats joves, guapos y lluhits que l'hi permetrán deixar endarrera als acompanyaments dels Escolapis.

No li parlo de l'Escola d'Arts y Oficis, perquè francament ja fá tres cosas aquest assumpto, y alló... com més se remena més mala olor fá.

Ja veurá que cosas bonicas l'hi explicaré.

MARFULL

Maig 15 de 1904.

De Sant Sadurni

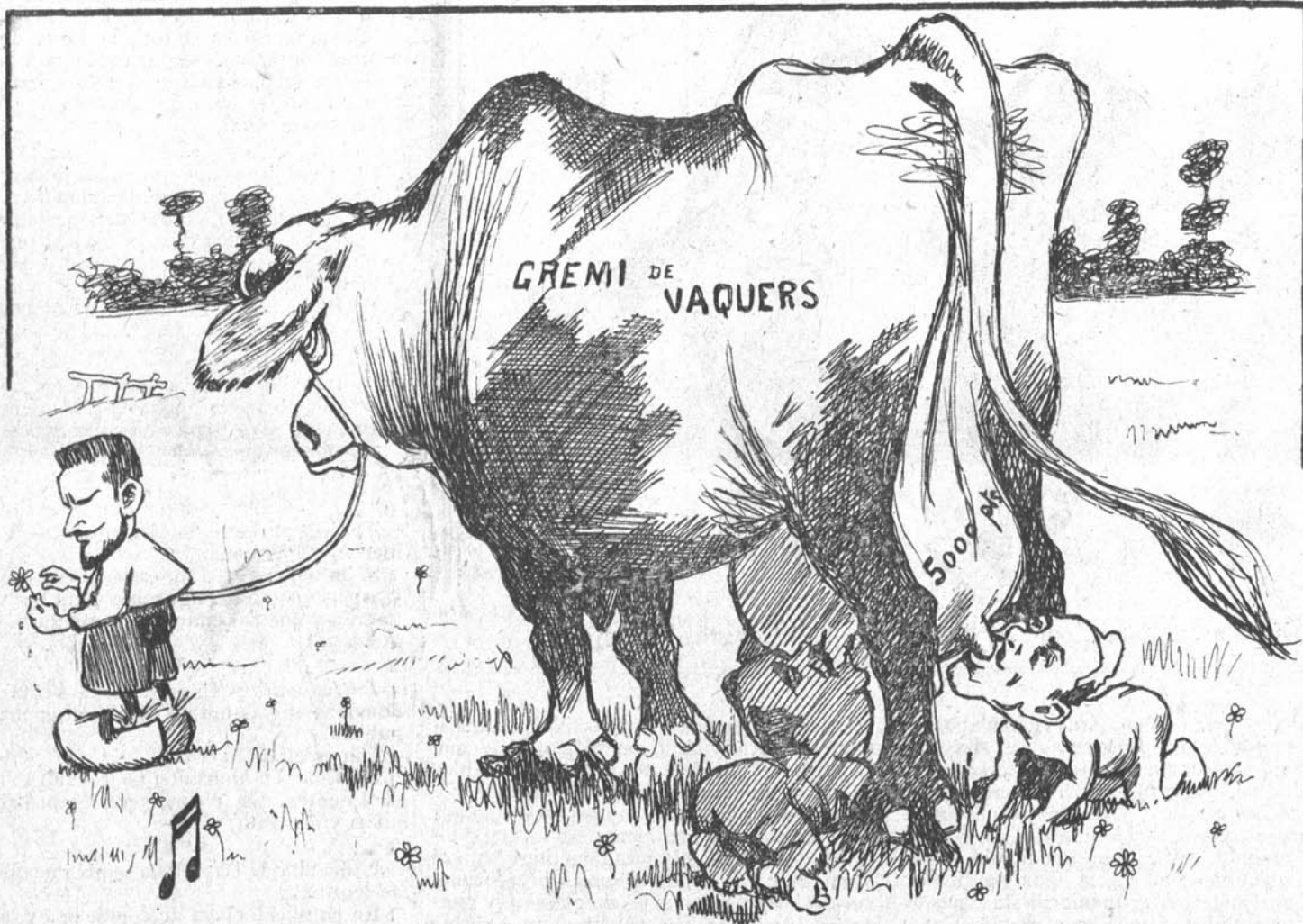
Sr. Director de LA TRALLA.

Molt Sr. meu: Veig que 'n LA TRALLA de la setmana passada, lo aixirit Gnom se enterá de la noticia que portava *La Publicidad*, de que s'havia format una *Fraternidad* pera *contrarrestar las corrientes catalanistas y clericales*.

Aixó no deu ser pas vritat sinó que lo Comité deu anar pera obtenir com més aviat millor la república y no per anar contra 'ls catalanistas, perquè *nada menos* aquí ahont casi tots son republicans (no unitaris, sinó federals) com ho demostraren donant sos vots a favor del digne Diputat republicà Sr. Zulueta y en las conferencias donadas en el «Centré Catalá» per los eminentes y intaxables republicans federals Srs. Laporta, Tona, Fuster y altres.

Lo bó del cas es que no son los republicans los autors d'aquellas correspondencias tant carrinlonas (que tants tips de riure proporcionan als catalanistas, beu al revés de lo que's proposan los inconsútils), sinó que son los monárquichs d'en Canalejas y llepacu's den Moy (a qui tant defensaren y votaren en las elecciones passadas) capitanejats y dirijits per un

Lo dels mil duros

Grassa deu anar la vaca, quan en Zurdo y'l negret ab tanta afició xarrupan de la llet.

ex-quefe carlista d'un poble de la provincia de Tarragona, es un tipo andalus que dona molt que parlar per las sevas burricadas. Ja tindrém temps de parlarne.

Soch de vosté afm. S. S.

UN CATALANISTA REPUBLICA

14 Maig, 1904.

Igualada

Sr. Director de LA TRALLA.

Ab molt d'interés y cumplerta satisfacció m' entero setmanalment de la sanitosa campanya empresa per aqueix periódich y veyent que no hi ha ningú que 'ls faciliti datos de lo que passa en aquesta població, y creyent que lo qu' aquí succeheix es digne de que se 'n enteri tothom, vull posarlo al corrent de tot.

Igualada qu' és una ciutat pacífica, ab tot y la vergonya que se'n donan los seus vehíns, té de consentir l' existencia de tres burdells protegits per personas que blasonant d' honradas han fet construir dos edificis exprofés ahont s' exerceix tant repugnant com odiosa industria.

Un d' ells que desseguida va esser ocupat per las celestinas, es propietat d' un carreter conegut per Rafols, avuy concejal *republica* y una especie d' Ardid ab mando dels republicans d' aquí. Diuen que l' edifici no és d' ell sol, que va esser alsat per companyia pro ell és l' *accionista* de més importancia.

Aixó, senyor Director, que 'n si sol ja es un escándol, no acaba aquí, sino que tots els demés accionistas que *també son republicans*, tot sovint organisan orgias anant ells y ellas a fer un dia de camp. Una d' aquestas bacanals tingué lloch lo 25 del passat de ahont tornaren a las vuyt de la nit las sílfides y tres sílfidos en un estat verdaderament llastimos, anants ells a sas respectivas casas a las 12 de la nit describint unas ondulacions y circunferencias que si no haguessin fet fástich haurian fet riure.

Y ¿vol saber qui eran els tres subjectes qu' aytal espectacle varen donar?

L' un ja l' hi he dit; lo concejal republicà Rafols.

L' altre lo president d' una societat *republicana* que té moltras relacions ab lo *Bisbe del Caté*, y

L' últim un carnicer que ven *cap y potas* y fá posat de liró. Ja veu, senyor Director, si 'n som de felissos els igualadins tenint *redemptors* com els que l' hi he citat, y d'altres que 'n succesivas correspondencias n' hi presentaré, si com espero, reben de LA TRALLA bona acullida.

XURRIACAS

13 Maig, 1904

Cartera de Comunicacions

Janot: Anirá la senmana entrant; Gracias.—Joseph Pardal y Boix.—La seva pregunta va; la segona es repetida de la publicada en aquest número.

Un fill de Catalunya.—Li responém desd' aquí la seva pregunta: El catalanisme es nacionalista y res mes.

Joseph Batista.—Grans mercés. El seu article anirá la senmana entrant per poch que poguém.

Te-bas.—Com siga que s' ha rebut tart la seva resposta ens veyém privats de publicarla, si bé com veurá, lo que V. diu en ella, resulta coincident ab las demés respostas publicadas. De tots modos, gracias.

J. P. Reiz, d' Olot.—Gracias de las sevas amables explicacions. Per lo demés sols hem rebut tres correspondencias de las cinch que diu ha enviat. Com qu' el número vinent es extraordinari podria enviar correspondencia.

Imp. de LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos

LO VINENT DIVENDRES, DIA 27,

¡Número extraordinari!

dedicat a la Assamblea de la "Unió Catalanista"

Excelent sumari. Profusió de gravats. Reproducció d'una tunda sensacional dedicada al infatigable Lerroux ó siga: «En Lerroux jutjat pels republicans».

¡8 PLANAS 8! ✨ ¡10 CÉNTIMS 10!